

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การก่อรูปทางอัตลักษณ์ของขบวนการเคลื่อนไหวทางศาสนา: กรณีศึกษาชุมชนสันตือโศก
ผู้เขียน	นางสาวชัตติยา ชัตติยวรา
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาสังคม)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. อภิญญา เฟื่องฟูสกุล

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาการก่อรูปทางอัตลักษณ์ของขบวนการเคลื่อนไหวทางศาสนาคือชุมชนสันตือโศก ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมแบบสมัยใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะการเป็นชายขอบของวาทกรรมพุทธเถรวาท ผู้ศึกษาต้องการวิเคราะห์ถึงลักษณะการผสมผสานขององค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่แสดงตัวผ่านโครงสร้างกลุ่ม การตีความหลักคำสอนพิธีกรรม บทบาทสงฆ์และปฏิสัมพันธ์ของสันตือโศกที่มีต่อกลุ่มทางสังคมต่างๆ เพื่อดูว่า “ความเป็นอโศก” เกิดจากการผสมผสานองค์ประกอบทางวัฒนธรรมอะไรบ้าง มโนทัศน์หลักที่ใช้คือการก่อรูปทางอัตลักษณ์ซึ่งจะทำให้มองเห็นความหลากหลายและเข้าใจขบวนการเคลื่อนไหวทางศาสนาในสังคมไทยได้ดียิ่งขึ้น

ในกระบวนการผสมผสานเชิงวาทกรรมของอโศกนั้น ด้านหนึ่งอโศกพยายามเสนอภาพให้ดูเหมือนเป็นชุมชนพุทธก่อนทุนนิยมที่แสดงตัวผ่านรูปแบบวิถีเกษตรแบบพึ่งตนเอง รูปแบบการแต่งกายและรูปแบบของความสัมพันธ์แบบแลกเปลี่ยนระหว่างชุมชน ทว่าในอีกด้านหนึ่งเราจะเห็นส่วนที่เป็นองค์ประกอบของวัฒนธรรมชนชั้นกลางจากลักษณะ โครงสร้างการจัดองค์กรที่มีความเป็นระบบระเบียบและวิธีคิดที่สะท้อนอุดมการณ์มนุษย์นิยมในการตีความหลักคำสอนพิธีกรรมทางศาสนาและการปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันซึ่งสร้างความดึงดูดใจให้แก่สมาชิกแกนนำของกลุ่มที่เป็นชนชั้นกลางระดับล่าง ในขณะที่เดียวกันอโศกก็เลือกประสานท่าทีในการตอบสนองความต้องการและรสนิยมทางศาสนาแก่ชาวชนบทผ่านความเสมอภาคทางเศรษฐกิจตามแนวทางบุญนิยมและการตีความหลักคำสอนเรื่องการทำบุญให้เกิดเป็นจริยธรรมในการทำงานและเน้นคุณค่าของงานหนักในภาคการเกษตร

นอกจากนี้ จุดเด่นของข้อเสนอในการปฏิรูปของอโศกอยู่ที่การดึงบทบาทผู้นำชุมชนของพระสงฆ์กลับคืนมา การเน้นระเบียบวัตรปฏิบัติที่เคร่งครัดและความเข้มงวดในการคัดเลือกผู้ที่จะเข้าสู่เพศบรรพชิตเป็นเสมือนการวิพากษ์วิจารณ์โครงสร้างการปกครองคณะสงฆ์กระแสหลักที่ไม่อาจเป็นพลังผลักดันในการปฏิรูปได้

ท้ายสุด เนื่องจากอโศกตระหนักดีว่าการยอมรับจากสังคมเป็นสิ่งสำคัญจึงพยายามแสวงหาความชอบธรรมตามจารีตโบราณจากสถาบันพระมหากษัตริย์ควบคู่ไปกับการเน้นความเป็นชาตินิยม ในขณะที่ปฏิกริยากับรัฐไทยเป็นไปในลักษณะของการแสดงความร่วมมือ แม้ว่าในช่วงปัจจุบันรัฐจะใช้ยุทธศาสตร์การผนวกกลืนอย่างนี้มโนลแต่่อ โศกเองก็พยายามรักษาความเป็นอิสระของตนในระดับหนึ่งเพื่อไม่ให้ถูกอำนาจรัฐครอบงำเช่นกัน การอยู่รอดภายหลังวิกฤตการเมืองและการเติบโตแข็งแกร่งในเชิงสถาบันของอโศกตลอดจนการเสนอรูปแบบที่ปฏิบัติได้จริงของเศรษฐกิจพึ่งตนเองตามแนวพุทธทำให้อโศกแสดงศักยภาพของการเป็นชุมชนพุทธทวนกระแสในสังคมไทย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	Identity Formation of a Religious Movement: A Case Study of Santi Asok Community
Author	Miss Kattiya Kattiyawara
Degree	Master of Arts (Social Development)
Thesis Advisor	Lecturer Dr. Apinya Feungfusakul

ABSTRACT

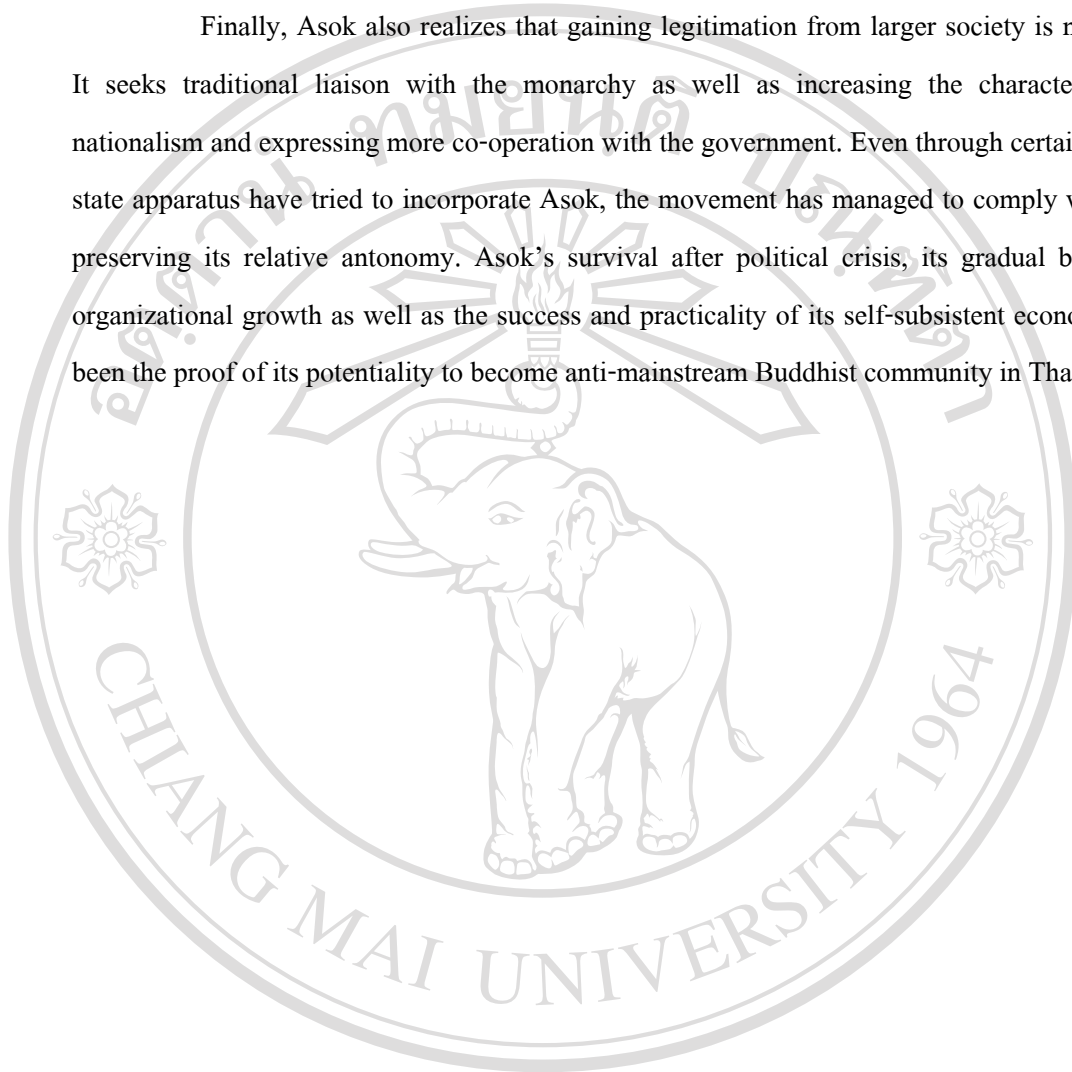
This thesis studies formation of religious identity of a contemporary Buddhist movement, namely, Santi Asok community in the process of social change in globalization. This particular group has been selected precisely because of its outstanding characteristics of anti-mainstream and marginalized Buddhist discourse. The researcher analyses the combination of various cultural elements of its identity manifested through the group's organizational structure, its re-interpretation of Buddhist doctrine, religious rituals, roles of monks as well as its interactions with different social groups. In short, the objective of the study is to understand cultural components of "Asokness". The researcher hopes that the main analytical concept of identity formation will enable the reader to understand the complexity of religious movements in Thailand.

The study has found out that on the one hand, Asok tries to project its image of pre-modern Buddhist community through its life style of self-subsistent agricultural economy, its peasant "uniform" and the form of intra-community exchange. On the other hand, however, we can see middle class cultural component in the formalization of its organizational structure as well as humanist worldview manifested through re-interpretation of Buddhist doctrine, religious rituals and everyday Dhamma practices. These characteristics express the class outlook of its lower middle class core leaders. At the same time, Asok can also satisfy the needs and religious temperaments of its peasant members through the idea of economic equality in its ideology of meritism, the re-interpretation of merit through hard works, especially, works in agricultural sector.

Moreover, another interesting reformist proposition is the attempt to restore monk's role of community leader. Emphasis on severe Sila observance and strict recruitment process is

but the criticism of the existing Sangha community whose stiff and fossilized administrative structure has been anti- thesis to every reformist attempts.

Finally, Asok also realizes that gaining legitimation from larger society is necessary. It seeks traditional liaison with the monarchy as well as increasing the characteristics of nationalism and expressing more co-operation with the government. Even through certain parts of state apparatus have tried to incorporate Asok, the movement has managed to comply while still preserving its relative autonomy. Asok's survival after political crisis, its gradual but steady organizational growth as well as the success and practicality of its self-subsistent economy have been the proof of its potentiality to become anti-mainstream Buddhist community in Thai society.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved